

3.4.2013

Kaakkois-Suomi

Ilmatar Hamina Oy
Bulevardi 7
00120 Helsinki

**YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN
ARVIOINTIOHJELMASTA, Mäyränmäen tuulivoimahanke (Kotka, Hamina), Ilmatar Hamina Oy**

HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Ilmatar Hamina Oy on 27.12.2012 toimittanut Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Mäyränmäen tuulivoimahanketta (Kotka, Hamina) koskevan YVA-lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman.

Hankkeen nimi

Mäyränmäen tuulivoimahanke, Kotka, Hamina

Hankkeesta vastaava ja yhteystiedot

Ilmatar Hamina Oy
Bulevardi 7
00120 Helsinki

Hankkeesta vastaavan käyttämä konsultti

Ramboll Finland Oy
Niemenkatu 73, 15140 Lahti

Yhteysviranomainen

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 1041, 45101 Kouvola

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

YVA-menettelyä sovelletaan YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelo kohdan 7e mukaan tuulivoimarakentamiseen, kun laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 30 megawattia.

Ilmatar Hamina Oy:n Mäyränmäen tuulivoimahankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä suoraan YVA-asetuksen hankeluettelon perusteella. Haminan ja Kotkan kaupunkien rajalle suunniteltu tuulivoimahanke koostuu enintään 40 tuulivoimalasta.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma tarvittavista selvityksistä sekä arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelman ja tämän lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, jossa esitetään mm. hankkeen toteuttamisvaihtoehdot ja niiden keskeiset ympäristövaikutukset sekä haitallisten vaikutusten mahdolliset lieventämiskeinot. Arviointiselostuksen valmistuttua se tulee vastaavaan julkiseen käsittelyyn kuin arviointiohjelma.

Hanke ja sen perustelut

Ilmatar Hamina Oy suunnittelee Mäyränmäen alueelle (Kotka, Hamina) enintään noin 40 tuulivoimalasta koostuvaa tuulivoimapuistoa. Tuulivoimahanke sijaitsee Haminan ja Kotkan kaupunkien rajalla valtatie 7 pohjoispuolella ja valtatie 15 (Kouvolaantie) itäpuolella.

Mäyränmäen tuulivoimahankeen suunnittelu lähtökohtana on ollut Kymenlaakson energiamaakuntakaavan tuulivoimarakentamiseen sopiva alue. Suunnittelualue on laajennettu siten, että YVA -menettelyn yhteydessä voidaan tutkia tuulivoimaloiden rakentamisen edellytykset tuulisuudeltaan parhaille alueille. Tuulivoimayleiskaavojen laatimisen yhteydessä selvitetään maakuntakaavasuunnittelua tarkemmin tuulivoimaloiden soveltaminen yhteen muun maankäytön kanssa.

Suunniteltavalla hankkeella on merkittävä rooli Ilmattaren lähitulevaisuuden investointiohjelmassa. Suunnittelualue soveltuu tuulisuuden, nykyisen maankäytön, ympäristöolosuhteiden sekä infrastruktuurin kannalta tuulivoiman laajamittaiseen tuotantoon Haminan - Kotkan kaupunkien alueella, jossa on jo toteutunutta tuulivoimatuotantoa.

Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 2650 ha, josta noin 1600 ha sijaitsee Haminan alueella ja 1050 ha Kotkan alueella. Tuulivoimaloiden, huoltoteiden, maakaapelien ja sähköaseman sijoitussuunnitelma tarkentuu YVA -menettelyn aikana. Tuulivoimalat liitetään tuulivoimapuiston alueelle rakennettavaan sähköasemaan. Sähköasema liitetään suunnittelualueen lounaisosassa sijaitsevaan nykyiseen Fingrid Oyj:n Summa - Kymi 110 kV voimajohtoon.

Kymenlaakson luonnonvarastrategiassa sekä Kymenlaakson ilmasto- ja energiastategiassa on asetettu tavoitteeksi rakentaa maakunnan alueelle 100 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoiman ja bioenergian kehittäminen on asetettu myös Kymenlaakson maakuntaohjelmassa tärkeäksi tavoitteeksi. Tuulivoimahanke tukee osaltaan näitä tavoitteita.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan arviointiohjelman mukaan kahta vaihtoehtoa:

- **Vaihtoehto 0 (VE 0)** Hankkeen toteuttamatta jättäminen. Mäyränmäentuulivoimahanke ei toteuteta. Vaihtoehto toimii arvioinnissa vertailuvaihtoehtona, jossa vastaava sähkömäärä tuotetaan jossain muualla joillain muilla sähköntuotantomenetelmillä.

- **Vaihtoehto 1 (VE 1)** Mäyränmäen alueelle Kotkan ja Haminan kaupungeissa rakennetaan enintään 40 tuulivoimalan laajuinen tuulivoimapuisto. Kunkin tuulivoimalan teho on enintään 6 MW. Suunniteltujen tuulivoimaloiden napakorkeus on 140 m ja roottorin läpimitta 140 m.

Tiedot hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista ja luvista

YVA-ohjelmassa on asianmukaisella tavalla esitetty hankkeen kannalta keskeiset säädökset sekä tarvittavat luvat. Lupahakemusten liitteenä tulee olla ympäristövaikutusten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto.

YVA-lain 13 §:n mukaan viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Tuulivoimalan edellyttämät luparatkaisut on kytketty maankäyttö- ja rakennuslain alueiden käytön suunnittelujärjestelmään. Kaavojen laatimisen yhteydessä riittävin selvityksin varmistetaan tuulivoimaloiden soveltuvuus alueelle ja sovittaminen yhteen muiden maankäyttömuotojen kanssa. Tuulivoimarakentamista koskeva maankäyttö- ja rakennuslain muutos tuli voimaan 1.4.2011. Lakimuutos mahdollistaa rakennusluvan myöntämisen tuulivoimaloille suoraan yleiskaavan perusteella. Edellytyksenä yleiskaavan käyttämiselle tällä tavoin on, että yleiskaavalla voidaan riittävästi ohjata alueen rakentamista. Yleiskaavat voidaan hyväksyä sen jälkeen, kun YVA-menettely on päättynyt. Rakennusluvan myöntämisen edellytys on, että yleiskaavat ovat lainvoimaisia.

Tuulivoimarakentaminen vaatii ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan, jos sen toiminnasta saattaa aiheutua naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta melu- tai välkevaikutuksista johtuen.

Tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää ilmailulain (1194/2009) 165 §:n tarkoittamaa lentoestelupaa. Kaikkien yli 30 m korkeiden laitteiden, rakennusten, rakennelmien tai merkkien rakentamiseen tulee olla Liikenteen turvallisuusviraston (TraFi) myöntämä lentoestelupa. Lupahakemukseen tulee liittää Finavian lausunto.

Hankkeessa on otettava huomioon puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttaminen sekä puolustusvoimien alueidenkäyttötarpeet ja sotilasilmailu. Hankkeesta tulee pyytää lausunto Pääesikunnalta (kirjaamo.pe@mil.fi tai Pääesikunta, PL 919, 00131 Helsinki), Maavoimien esikunnalta (kirjaamo.maave@mil.fi tai Maavoimien esikunta, PL 145, 50101 Mikkeli) ja Ilmavoimien esikunnalta (kirjaamo.ilmave@mil.fi tai Ilmavoimien esikunta, PL 30, 41161 Tikkakoski).

Tuulivoimaloiden kytkentä alueelliseen sähköverkkoon edellyttää sähköverkon omistajan kanssa solmittavaa liittymissopimusta.

Hankealueen maankäyttösuunnitelmat ja liittyminen muihin hankkeisiin

Maakuntakaavoitus

Kymenlaakson vaihemaakuntakaavassa, taajamat ja niiden ympäristöt (vahvistettu ympäristöministeriössä 28.5.2008 ja 18.1.2010) suunnittelualueen eteläosa on merkitty maa- ja metsätalousalueeksi (M). Alueen halki kulkevat pääsähkölinjat luoteis-kaakko sekä koillis-lounaissuuntaisesti. Vesiliikenteen yhteystarve on osoitettu luoteis-kaakkois- suuntaisesti. Alueella on myös tärkeä pohjavesialue.

Kymenlaakson vaihemaakuntakaavassa, maaseutu ja luonto (vahvistettu 14.12.2010) suunnittelualueelle ei ole osoitettu erityistä maankäyttöä. Alueen läpi kulkee vesiliikenteen yhteystarve sekä ylimatekunnallinen ulkoilureitti.

Kymenlaakson energiamaakuntakaavassa (hyväksytty maakuntavaltuustossa 11.6.2012) Mäyränmäki on osoitettu tuulivoimala-alueeksi nyt YVA -ohjelmassa olevaa suunnittelualuetta pienempänä alueena.

Yleiskaavoitus

Suunnittelualueelle on laadittu Kotkan yleiskaava, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 19.3.1986. Yleiskaava on oikeusvaikutukseton.

Suunnittelualueen eteläpuolella Haminassa maankäyttöä ohjaa 29.11.1991 vahvistettu Summa- Neuvoton- Salmi osayleiskaava.

Asemakaavoitus

Suunnittelualueella ei ole voimassa asemakaavoja.

Tuulivoimayleiskaavat

Mäyränmäen tuulivoima-alueelle laaditaan YVA -menettelyn kanssa samanaikaisesti tuulivoimarakentamisen ohjaamiseksi osayleiskaavat erikseen Haminan ja Kotkan puolelle. Yleiskaavaluonnos perustuu YVA -menettelyn aikana tehtävän hankekehityksen mukaisiin voimaloiden sijoituspaikkoihin, missä otetaan huomioon maanomistajien näkemysten lisäksi kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä arviointiohjelman nähtävillä olovaiheessa saatu palaute sekä ympäristöolosuhteet. Hankkeen suunnittelu ja osayleiskaavoitus jatkuvat YVA -selostuksen valmistumisen jälkeen. Kaavaehdotuksessa otetaan huomioon YVA -menettelyssä selvitetty ympäristövaikutukset ja kaavan vaikutukset esitetään myös kaavaselostuksessa. Haminan ja Kotkan kaupungit päättävät tuulivoimayleiskaavojen hyväksymisestä, missä yhteydessä ne ottavat huomioon tehtyjen vaikutusarviointien tulokset. Rakennuslupien hakeminen tapahtuu osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen. Yleiskaavat laaditaan siten, että ne mahdollistavat rakennuslupien hakemisen suoraan yleiskaavan perusteella.

Muut lähiseudulla sijaitsevat tuulivoimahankkeet

Haminan Energia Oy:n 4 tuulivoimalaa sijaitsevat Summan tehdasalueella ja Paksuniemessä. Yhteisteholtaan 12 MW:n tuulivoimapuisto otettiin käyttöön syksyllä 2010. Suomen Voiman neljä 2 MW:n tuulivoimalaa sijaitsevat Summanlahden länsipuolella Mäkelänkankaalla. Kotkan Mussalossa sijaitsee kaksi Kotkan Energia Oy:n 1 MW:n tuulivoimalaa. Uusia suunnitteilla olevia tuulivoimahankkeita on lisäksi Summaan ja Haminan sataman alueelle, Myllykylää ja Onkamaalle (Haminan Energia Oy), Kotkan Mussaloon (Kotkan Energia Oy), Kotka Mills Oy:n tehdasalueelle, Hallaan (VentusVis Oy), Karhulanniemeen (SG-Power Oy) sekä Hietasen sataman alueelle (Tuulisaimaa Oy).

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN, KUULEMINEN

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Haminan ja Kotkan kaupunkien ilmoitustauluilla 7.1.2013 – 28.2.2013. Kuulutus on julkaistu Kymen Sanomissa. Arviointiohjelma on ollut nähtävillä Haminan kaupungintalolla, Haminan kaupunginkirjastossa, Kotkan kaupungintalolla, Kotkan kaupunginkirjastossa sekä Kaakkois-Suomen ELY -keskuksessa. Lisäksi ohjelma on ollut saatavissa sähköisesti Kaakkois-Suomen ELY -keskuksen internetsivuilta: www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi/yva josta valitaan vireillä olevat YVA-hankkeet.

Lausunnot ja mielipiteet tuli toimittaa 6.3.2013 mennessä Kaakkois-Suomen ELY -keskukselle. Lausunnot pyydettiin seuraavilta tahoilta: Haminan kaupunginhallitus, Kotkan kaupunginhallitus, Kymenlaakson liitto, Etelä-Suomen AVI, Liikennevirasto, Ilmatieteenlaitos, Puolustusvoimat Pääesikunta, Finavia Oyj, Fingrid Oyj, Digita Oy, Liikenteen turvallisuusvirasto TRAFI, Kymenlaakson pelastuslaitos, Kymenlaakson lintutieteellinen yhdistys, Metsähallitus Luontopalvelut, MTK-Kaakkois-Suomi, Suomen metsäkeskus Kaakkois-Suomen alueyksikkö, Suomen riistakeskus Kaakkois-Suomi, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Museovirasto, Kymenlaakson museo, Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri ry, Kaakkois-Kymen luonto ry, Meri-Kymen luonto ry, Kotkan ympäristöseura.

Yleisötilaisuus

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa koskeva yleisötilaisuus pidettiin 17.1.2013 Hotelli Leikarissa (Haminantie 261, Kotka). Tilaisuudessa käytiin läpi YVA -lain tarkoitus ja keskeinen sisältö, YVA -menettelyn kulku sekä Ilmatar Hamina Oy:n Mäyränmäen tuulivoimahanke ja sitä koskeva ympäristövaikutusten arviointiohjelma.

Toinen yleisötilaisuus järjestetään YVA -selostusvaiheessa.

Muu vuorovaikutus

Vuorovaikutuksen ja tiedonkulun varmistamiseksi on perustettu ohjausryhmä, jonka tehtävä on edistää tiedonkulkua eri osapuolten välillä sekä kommentoida ohjelma- ja selostusluonnoksia ennen julkiseen käsittelyyn toimittamista. Ohjausryhmässä on hankkeesta vastaavan Ilmatar Hamina Oy:n, Haminan kaupungin, Kotkan kaupungin Kymenlaakson liiton, Kymenlaakson museon sekä Kaakkois-Suomen ELY -keskuksen edustus.

YVA -ohjelmavaiheessa on perustettu Ramboll Oy:n nettisivuille karttapalautejärjestelmä, jolla kerätään tietoa maanomistajien ja asukkaiden näkemyksistä suunnittelualueen ja sen lähistön tärkeistä seikoista. Aineistoa käytetään osana sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa.

Arviointiohjelmasta esitetyt lausunnot ja mielipiteet

Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle toimitettiin arviointiohjelmasta yhteensä 39 lausuntoa ja mielipidettä. Näistä 17 kpl oli yksityishenkilöiden ja yhteisöjen kannanottoja. Mukana yhdessä lausunnossa on 101 nimen adressi, jossa vastustetaan hanketta. Yleisenä huomiona lausunnoista voidaan todeta, että niissä päähuomio on kiinnitetty ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, asumiseen ja asuinoloihin liittyviin seikkoihin. Keskeiseen asemaan nousi erityisesti mittasuhteiltaan suuren tuulivoimahankkeen melu-, välke- ja maisemavaikutukset. Hankkeen vaihtoehtotarkasteluun on useassa lausunnossa esitetty lisävaihtoehtoja. Lisäksi lausunnoissa on tuotu esiin luonnonoloihin ja erityisesti linnustoon liittyviin selvitystarpeisiin liittyviä seikkoja. Suunnittelualueen laajuuteen, vaikutusten arviointiin liittyviin epävarmuustekijöihin, haitallisten vaikutusten lieventämiseen, riskitarkasteluun sekä elinkeinoliikenteeseen liittyviin seikkoihin on myös kiinnitetty huomiota, samoin hankkeen mahdollisiin vaikutuksiin kiinteistöjen arvoihin sekä antenniTV -vastaanottimiin.

Tiivistelmä yhteysviranomaiselle toimitetuista lausunnoista ja mielipiteistä on liitteenä.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma (YVA-ohjelma) on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma tarvittavista selvityksistä ja arviointimenettelyn järjestämisestä. Kaakkois-Suomen ELY -keskus on tarkistanut YVA -ohjelman ja on yhteysviranomaisen lausuntoa laatiessaan ottanut huomioon arviointiohjelmasta saadut lausunnot ja mielipiteet.

Yva -lain 9 §:n nojalla Kaakkois-Suomen ELY -keskus esittää arviointiohjelmaan ja siinä esitettyihin arvioitaviin ympäristövaikutuksiin seuraavia huomioita ja tarkennuksia.

Hankekuvaus, tiedot hankkeesta

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on asianmukaisella tavalla esitetty tiedot hankkeesta ja sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista ja maankäyttötarpeesta sekä hankkeesta vastaavasta.

Hanke on kuvattu selkeästi. Hankkeen tarve on perusteltu ja sille asetetut tavoitteet on tuotu esille. Hanke toteuttaa osaltaan kansallisia ja kansainvälisiä uusiutuvan energiantuotannon tavoitteita. Suomessa tuulivoimatuotannolle on asetettu tavoite 2500 MW vuoteen 2020 mennessä. Kymenlaakson luonnonvarastrategiassa sekä Kymenlaakson ilmasto- ja energiastrategiassa on asetettu tavoitteeksi rakentaa maakunnan alueelle 100 uutta tuulivoimalaa. Mäyränmäen tuulivoimahanke tukee osaltaan näitä tavoitteita.

YVA -menettelyn ja tuulivoimayleiskaavoituksen liittyminen toisiinsa ja näihin liittyvät eri vaiheet on kuvattu arviointiohjelmassa.

Arviointiohjelmassa esitetty YVA-menettelyn alustava aikataulu on yhteysviranomaisen käsityksen mukaan tiettyjen selvitystarpeiden osalta epärealistinen. Luontoselvitysten ja erityisesti linnustوسelvitysten osalta kireä aikataulu aiheuttaa ongelmia. Joidenkin lajien havainnoiminen on mahdollista vasta alkusyksystä (mm. suuret petolinnut, syysmuutto)

Vaihtoehtojen muodostaminen

Ilmatar Hamina Oy:n käynnistämässä YVA -menettelyssä tarkastellaan arviointiohjelman mukaan kahta vaihtoehtoa, joista toinen on hankkeen toteuttamatta jättäminen eli ns. 0-vaihtoehto.

Yhteysviranomainen katsoo, ottaen huomioon myös arviointiohjelmasta saadun palautteen samoin kuin hankealueen ympäristön asutuksen, että arviointiohjelmaa tulee täydentää ottamalla vaihtoehtotarkasteluun mukaan VE 1:n (enintään 40 tuulivoimalaa) lisäksi vaihtoehto, joka on kokoluokaltaan em. maksimivaihtoehtoa suppeampi. Vaihtoehto tulisi muodostaa esim. niin, että jätetään 10 - 20 lähimpänä asutusta olevaa tuulivoimalaa pois. Looginen peruste lisävaihtoehdolle on myös esim. Kymenlaakson energiamaakuntakaavassa osoitetun tuulivoima-alueen rajauksen sisälle sijoittuva hankevaihtoehto.

YVA -menettelyn aikana tulee lisäksi ottaa huomioon, että sen yhteydessä tehtävien selvitysten tuloksena saattaa tulla esiin seikkoja, joiden perusteella voi syntyä tarve arviointiohjelmavaiheessa esitettyjen vaihtoehtojen tai niihin liittyvien osien tai rajausten modifiointiin.

Tarkasteltavan vaikutusalueen rajaus

Hankkeella tulee olemaan erityyppisiä välittömiä ja välillisiä ympäristövaikutuksia, jotka rajautuvat eri tavoin. Arviointiohjelmassa on esitetty ehdotus tarkasteltavan vaikutusalueen rajauksesta. Vaikutusten arvioinnin kohdentamisen kannalta rajaus on tärkeä. Rajauksen esittämisellä hankkeesta vastaava kertoo käsityksensä siitä, minkä alueen sisälle vaikutukset ennakoarvioin mukaan jäävät. Jos arviointityön aikana kuitenkin käy ilmi, että jollakin ympäristövaikutuksella on ennalta arvioitua laajempi vaikutusalue, tulee tarkastelualueen laajuus määritellä kyseisen vaikutuksen osalta siinä yhteydessä uudestaan.

Tarkasteltava vaikutusalue on esitetty arviointiohjelmassa kartalla. Alueen rajaus on riittävä. Merkittävät ympäristövaikutukset jäävät pääosin todennäköisesti alueen sisälle. Vaikutusalueen laajuus kuitenkin vaihtelee erilaisten vaikutusten osalta. Tärkeää on tunnistaa ja tarkastella selostuksessa niitä vaikutuksia ja vaikutusten kohdentumista, jotka ovat keskeisiä tällaisessa hankkeessa. Esim. maankäyttöön ja luontoon kohdistuvat suorat vaikutukset rajoittuvat pääosin suunnittelualueen läheisyyteen. Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat suorat vaikutukset rajoittuvat nekin pääosin suunnittelualueen lähistöllä asuviin ja liikkuviin. Hankkeen välilliset vaikutukset voivat ulottua paljon laajemmallekin.

Vaihtoehtojen vertailumenetelmät ja ympäristövaikutusten merkittävyyden arviointi

Vaihtoehtojen muodostamisen ohella YVA -menettelyn aikana erilaisten ympäristö- ym. selvitysten pohjalta tehtävä hankkeen eri toteuttamisvaihtoehtojen vertailu vaikutustarkasteluineen on yksi keskeisistä YVA -menettelyn vaiheista.

Vaihtoehtojen vertailussa tiivistetään, jäsennetään ja tulkitaan YVA -menettelyssä tuotettu keskeinen informaatio.

Vaihtoehtojen vertailu tulee tehdä tasapuolisesti ja samalla tarkkuudella eri toteutusvaihtoehtojen osalta painottaen YVA -laissa tarkoitettuja ympäristövaikutuksia. Vertailun tulee antaa oikea kokonaiskuva hankkeen vaihtoehtojen vaikutuksista ja niiden eroista. Vertailuun liittyvissä kysymyksissä arviointiselostuksessa on syytä esittää yhteenvetotaulukoiden lisäksi myös sanalliset kuvaukset eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten suhteen.

Yhteysviranomainen painottaa, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarkoituksena on päätöksenteon parantaminen. Vaihtoehtojen vertailussa tiivistetään päätöksentekoa varten YVA -menettelyssä tuotettu informaatio. Hyvin ja tasapuolisesti tehty vaihtoehtojen vertailu on arviointimenettelyn vaikuttavuuden kannalta tärkeää. YVA -laissa tarkoitettussa vaihtoehtojen vertailussa tavoitteena on selvittää perustellen, onko joku vaihtoehdoista toista parempi ympäristövaikutusten näkökulmasta, vai ovatko ne vain erilaisia. Vertailua tehtäessä joudutaan arvioimaan myös eri vaikutusten merkittävyyttä ja vaikutusten merkittävyyden pohjalta tulee arvioida myös eri vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta.

Yhteysviranomainen katsoo, että melun osalta tuloksia tulee tarkastella ja vertailu suorittaa ympäristöministeriön tuulivoimarakentamisen suunnitteluoppaassa (2012) esitettyjen suunnitteluohjeiden perusteella siten, että eri vaihtoehtojen kohdalla tarkastellaan altistuvien asukkaiden ja erityiskohteiden määrää meluvyöhykkeittäin.

HANKKEEN VAIKUTUKSET JA NIIDEN SELVITTÄMINEN

Ympäristön nykytilan kuvaus

Ympäristön nykytilan kuvaus on perusta sille, että vaikutusten tunnistaminen ja vaikutusselvitykset tulevat kohdennetuiksi asianmukaisella tavalla ja oikeisiin asioihin. Arviointiohjelmassa on alueen nykytila kuvattu olemassa olevan tiedon perusteella. Nykytilan kuvauksen tarkkuus on ollut pääosin riittävä arviointimenettelyn suunnittelua varten.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tulee tarkentaa tarkasteltavan vaikutusalueen nykytilan kuvausta arviointimenettelyn aikana tehtyjen selvitysten perusteella. Lausunnoissa ja mielipiteissä on tuotu esille keskeisiä asioita, uusia erityiskohteita ja asutusta, jotka tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa. Arviointiselostuksessa on täsmennettävä asuinrakennusten sijaintia ja etäisyyttä lähimmistä tuulivoimaloista. Arviointimenettelyssä huomioon otettavien erityiskohteiden ja asutuksen sijainti suhteessa tuulivoimaloihin tulee esittää kartalla.

Ympäristövaikutuksia koskevat laaditut ja suunnitellut selvitykset

YVA -asetuksen mukaan arviointiohjelman tulee sisältää tiedot ympäristövaikutuksia koskevista laadituista ja suunnitelluista selvityksistä sekä aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista. Arviointimenettelyn aikana tehtäväksi esitetty selvitykset on kohdennettu hankkeen kannalta oleellisiin vaikutuksiin

Arviointiohjelmassa on pääosin riittävällä tarkkuudella esitetty keskeiset tiedot aiemmin tehdyistä selvityksistä samoin kuin suunnitelluista uusista selvityksistä.

Linnustoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osalta yhteysviranomainen katsoo, että olemassa olevan aineiston tarkastelun lisäksi tulee tehdä syksyllä tarpeeksi kattava seuranta suurten petolintujen syysmuutosta alueella.

Tarkasteltavat ympäristövaikutukset

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset systemaattisesti ja varsin kattavasti. Yhteysviranomainen korostaa, että tuulivoimahankkeissa keskeisessä asemassa ovat ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset ja niiden selvittäminen sekä maisemaan, kulttuuriperintöön ja luontoon kohdistuvat vaikutukset. Lisäksi arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota mm. haitallisten vaikutusten lieventämiseen samoin kuin arviointeihin liittyviin mahdollisiin epävarmuustekijöihin.

Arviointimenetelmät

Arviointiselostuksessa tulee tuoda selkeästi esille ympäristövaikutusten arvioinnissa käytetyt menetelmät ja niihin liittyvät oletukset samoin kuin se, miltä osin tarkastelu on perustunut laskennallisiin seikkoihin, mallilaskelmiin, kirjallisuuteen, muuhun vastaavaan materiaaliin, tehtyihin selvityksiin/tutkimuksiin, maastoinventointeihin tai haastatteluihin yms.

Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen

YVA -menettelyn kanssa rinnakkain on meneillään hankkeen osayleiskaavoitusmenettely Kotkassa ja Haminassa. Arviointimenettely tuottaa kaavoituksen tarvitsemää tietoa hankkeen ympäristöstä ja sen vaikutuksista. Arviointimenettelyssä tulee selvittää tulivoimahankkeen vaikutukset suunnittelualueen ja sen lähialueen nykyiseen ja tulevaan maankäyttöön, alueen virkistyskäyttö ja riistalliset arvot mukaan lukien.

Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset

Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavat monet tekijät sekä erikseen että yhteisvaikutuksen kautta. Vaikutukset voivat olla suoria tai välillisiä. Hankkeen ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia ovat asumisoloihin, asuin- ja elinympäristön viihtyisyyteen, turvallisuuteen, yhteisöllisyyteen ja paikalliseen identiteettiin, ulkoilu- ja virkistyskäyttömahdollisuuksiin, elinkeinotoimintaan sekä terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvat vaikutukset.

YVA -ohjelmassa vaikutusten arviointia ja arviointimenetelmiä koskeva ihmisiin kohdistuvien vaikutusten tarkastelunäkökulma on suppea verrattuna luontoon liittyviin selvityksiin. On myös todettu, että hankkeen välittömässä vaikutuspiirissä asutus on vähäistä. On kuitenkin huomattava, että suunnittelualueen sisällä on 23 asuinrakennusta ja 5 lomarakennusta ja alueen ympäristössä 2 kilometrin säteellä on 1369 asuinrakennusta ja 77 lomarakennusta.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa voi arviointiohjelmassa esitettyjen seikkojen lisäksi esim. hyödyntää sosiaali- ja terveysministeriön (STM 1999) antamaa ohjetta ihmisiin kohdistuvien terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten arvioimiseksi sekä paikallisten sosiaali- ja terveysviranomaisten paikallistuntemusta.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa paikallinen ja vuorovaikutuksen kautta

saatava tieto on olennainen osa arviointitietoa. Lähtökohtana on hankkeen vaikutusalueen väestö ja elinkeinorakenne, yhteisöt ja ihmisten koko toiminta- ja elämänpiiri. Keskeisenä tavoitteena on selvittää, mitä vaikutuksia hankkeesta eri ihmisryhmille tai erityiskohteille voi aiheutua. Vaikutukset on syytä nähdä laajasti, tunnistaa ja kiinnittää huomiota niiden merkittävyyden arviointiin. Arvioinnissa tulee huomioida sekä suorat että epäsuorat vaikutukset ihmisten elinoloihin.

Lähialueen asukkailta saatavat kannanotot ovat tärkeä osa vuorovaikutteista YVA-menettelyä. Yhteysviranomaiselle toimitetuissa kannanotoissa on monia ihmisten tärkeiksi kokemia asioita, jotka tulee huomioida vaikutusselvitysten yhteydessä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja hankkeen toteutusvaihtoehtojen vertailussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten selvittämiseen.

Melu

Melu on keskeisimpiä elinympäristön laatua heikentäviä tekijöitä. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä meluntorjunnasta vuodelta 2006 on asetettu päämääräksi terveellinen, turvallinen ja vähämeluinen elinympäristö. Uusia melua aiheuttavia toimintoja suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, etteivät ne lisää meluhaittoja

Melun haittavaikutukset liittyvät kansanterveyteen, elinympäristön viihtyisyyteen, maankäytön rajoituksiin ja kiinteistöjen arvon laskuun. Nimellisteholtaan suuret tuulivoimalat (esim. 3-10 MW) tuottavat pienitaajuisia ääntä ja äänilähde sijaitsee korkealla (napakorkeudet yli 100 m), jonka vuoksi ääni etenee pitkiäkin etäisyyksiä vaimentumatta. Rakennusten ääneneristävyyden on erittäin huono pienillä taajuuksilla, minkä vuoksi ääni voi edetä myös sisätiloihin. Muun muassa näiden syiden vuoksi tuulivoimaloita ohjeistetaan erikseen melun haittavaikutusten minimoimiseksi (kuten on tehty muissakin maissa).

Tuulivoimaloiden melu poikkeaa mm. teollisuus- ja liikennemelusta, minkä vuoksi se koetaan häiritsevämmäksi. Viimeaikaisissa tutkimuksissa on noussut erityisesti esiin tuulivoimaloille tyypillisen äänen jaksollisuuden (amplitudimodulaatio) ja matalataajuisen äänen erityinen häiritsevyys. Nämä korostuvat voimakkaasti kasvaessa. Nyt on tarkastelussa mittava, 6 MW yksiköiden ja 40 tuulivoimalan kokonaisuus, jonka tuntumassa on asutusta. Tuulivoimapuiston kokonaisvaikutus meluun tulee olla riittävästi selvitettyä ennen rakentamispäätöksiä. Melupäästöön ja melun etenemiseen vaikuttavat mm. maasto-olosuhteet ja monitahoiset fysikaaliset, erilaisiin sääolosuhteisiin liittyvät tekijät. Mallinnus tulee tehdä monipuolisesti eri sää- ja tuuliolosuhteissa, myös yli 8 m/s tuulennopeuksilla. Viimeaikaisissa tutkimuksissa on todettu mm. matalataajuisen melun häiritsevyys voimakkaammilla tuulilla. Matalataajuisen melun on todettu kantautuvan yli 1 km etäisyydelle, joten mallinnuksessa tulee tarkasteluun ottaa asutus riittävän laajasti haittojen ennakoimiseksi ja huomioimiseksi jatkosuunnittelussa.

Tarkastelussa tulee ottaa huomioon tuulivoimalle sovellettavat ympäristöministeriön päivä- ja yöaikaiset suunnitteluohjeet (Tuulivoimarakentamisen suunnittelu, ympäristöministeriö 2012) sekä sosiaali- ja terveysministeriön terveysperusteisesti antamat asuntojen sisämelun ohjeet. Mallinnuksessa tulee huomioida ympäristöministeriön suunnitteluohjeiden mukainen, äänen jaksollisuuden edellyttämä + 5 dB lisäys laskennalliseen tulokseen.

Ympäristönsuojelulaki nostaa ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin sekä varovaisuusperiaatteet keskeisiksi. Toiminnanharjoittajalla on YSL: n mukaan selvillä - olovelvollisuus toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Melun suunnitteluohjeet ovat tarkoitettuja näiden riskien hallintaan. Ympäristöministeriön suunnitteluohjeiden mukaan tuulivoimalat tulisi

sijoittaa lähtökohtaisesti niin kauas asutuksesta tai muusta häiriintyvistä kohteesta, ettei ympäristölupa ole tarpeen. Mikäli haittojen ehkäiseminen edellyttää rajoittamistoimenpiteitä, voidaan ne asettaa sitoviksi ainoastaan lupamenettelyn kautta.

Välke

Melun ohella varjo- eli välkevaikutus on keskeinen asumisviihtyvyyteen vaikuttava tekijä. Suurten voimaloiden välkevaikutukset voivat ulottua laajalle, joten tarkastelualueen tulee olla melutarkastelun tapaan riittävän laaja häiriöiden tunnistamiseksi.

Arviointiohjelman mukaan varjostusvaikutuksia arvioidaan EMD WindPro 2.7 -ohjelmalla, jossa lasketaan ns. vilkkuvan varjostuksen esiintymisalue ja -tiheys tuulivoimaloiden lähiympäristössä real -case tilanteessa. Laskentamallilla tuotetaan samanarvonkäyräkarta varjostuksen esiintymisalueesta.

Suomessa ei ole ohje- tai raja-arvoja tuulivoimalan välkkeelle. Välkevaikutuksen merkittävyyttä on kuvattava vertaamalla mallilla saatuja tuloksia esim. Ruotsissa käytettäviin varjovälkkeen ohjearvoihin.

Lentoestevalot

Mikäli voimaloihin edellytetään lentoestevaloja, tulee niiden häiritsevyys myös tarkastella.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin pohjaksi tulee koota uusimmat tiedot arvokkaista maisema-alueista, kulttuurihistoriallisesti merkittävistä kohteista, muinaisjäännöksistä sekä arvokkaista rakennuksista ja ympäristöistä.

Arvioinnissa tulee tarkastella vaikutuksia kaukomaisemaan sekä toisaalta ihmisten asuin- ja elinpiiriin. Tuulivoimalat poikkeavat mittakaavaltaan kaikesta aiemmasta asukkaiden kokemuspiiriin liittyvästä. Lisäksi niiden jatkuva ja kertautuva liike on uudenlainen elementti maaseutumaisemamiljöössä. Noin 40 kappaletta lapakorkeudeltaan 210 m:n tuulivoimalaa muodostavat maisemallisesti hallitsevan elementin, minkä vuoksi maisemavaikutusten havainnollistamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Maisematarkastelu tulee tehdä riittävän laajalta alueelta, monipuolisesti eri etäisyyksiltä ja eri tarkastelukulmista, erityisesti tulee tarkastella näkymiä asuntojen pihapiiristä.

Vaikutukset luontoon

Hankkeen vaikutukset luontoon tulee selvittää siten, että saadaan riittävä kuva hankkeen vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen hankealueen ja sen lähiympäristön sekä sen vaikutuspiirissä olevien Natura 2000 –verkostoon kuuluvien alueiden, muiden suojelukohteiden ja keskeisten luontoarvojen kannalta.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelulain säädökset mm. lajiensuojeluun samoin kuin luontotyypppeihin liittyen. Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien osalta on liito-oravan ja lepakoiden lisäksi syytä selvittää myös muiden ko. direktiivilajien osalta ainakin näille lajeille soveltuvat elinympäristöt suunnittelualueella ja arvioida sen perusteella tarkempien selvitysten tarvetta. Lisäksi hankealueen mahdolliset metsälain (10§) tarkoittamat erityisen arvokkaat elinympäristöt ja vesilain (11§) mukaiset kohteet sekä perinnebiotoopit tulee selvittää YVA-menettelyn yhteydessä.

Vaikutukset linnustoon

Kymenlaakson rannikko on merkittävä alue vesilintujen muuton kannalta sekä keväällä että syksyllä. Se on myös suurten, kaartelevien petolintujen syysmuuton merkittävimpiä keskittymiä Suomessa.

Tuulivoimahankkeen mittasuhteet huomioon ottaen alueelta tulee tehdä perusteellinen lintujen törmäysriskiarviointi (laskennallinen törmäysriski) kiinnittäen muun ohella huomiota erityisesti päiväpetolintuihin, joiden törmäysriski on potentiaalinen. Arvioinnin tulee perustua jo olemassa oleviin selvityksiin sekä niitä täydentäviin Mäyränmäen hankealueelle kohdistettaviin riittäviin selvityksiin. Arviointiohjelmassa esitetyn petolintujen kevätmuuton seurannan lisäksi alueelta tulee tehdä vastaavalla tavalla petolintujen syysmuuton seuranta.

Vaikutukset tutkiin, viestiyhteyksiin ja liikenneturvallisuuteen

Hankkeen vaikutukset tutkiin ja viestiyhteyksiin on selvitettävä Pääesikunnan ja Ilmatieteen laitoksen lausunnoissa edellytetyillä tavoilla.

Vaikutukset Puolustusvoimien valvontajärjestelmiin ja kiinteään linkkiverkkoon
Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tulee käsitellä tuulivoimahankkeen vaikutuksia Puolustusvoimien valvontajärjestelmiin ja kiinteään linkkiverkkoon (viestiyhteyksiin).

Pääesikunnan logistiikkaosaston lausunnon mukaan Mäyränmäen alueelle suunniteltu tuulivoimahanke sijoittuu siten, että sillä voi olla huomattavia vaikutuksia maanpuolustuksen toimintaedellytyksille.

Suunniteltu tuulivoimahanke sijoittuu ilmavoimien ilmavalvontatutkien vaikutusalueelle. Tästä johtuen on selvitettävä suunniteltavien tuulivoimaloiden haittavaikutukset puolustusvoimien käytössä oleviin ilmavalvontavalvontatutkiin. Pääesikunnan logistiikkaosasto edellyttää, että Mäyränmäen alueelle suunnitellusta tuulivoimahankkeesta tehdään hankekohtainen tutkavaikutusten arviointi Teknologian tutkimuskeskuksella (VTT). Tutkavaikutusten selvittämisestä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja. Selvityksen perusteeksi tarvitaan tarkat tiedot tuulivoimaloista (mm. tuulivoimaloiden maksimikokonaiskorkeudet ja sijoituspaikat). Tutkavaikutusten selvitys tulee tehdä viimeistään yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Vasta tutkimustuloksien perusteella puolustusvoimilla (Pääesikunnalla) on mahdollista antaa lausunto tuulivoimahankkeen hyväksyttävyydestä.

Mäyränmäen alueelle suunniteltu tuulivoimahanke sijoittuu siten, että sen vaikutukset puolustusvoimien radioyhteyksiin tulee myös selvittää tarkemmin. Vaikutukset tulee selvittää pyytämällä asiasta lausunto Pääesikunnalta. Selvitysten perusteeksi tarvitaan tarkat tiedot tuulivoimaloiden sijoituspaikoista ja tornin mitoista. Selvitykset tulee tehdä viimeistään yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Vaikutukset säätutkiin

Arviointiselostuksessa tulee tarkastella tuulivoimaloiden mahdollisia vaikutuksia säätutkiin.

Liikenneturvallisuus

Tuulivoimaloiden sijaintipaikkoja määriteltäessä tulee huomioida vähimmäisetäisyydet maantieliikenneväyliin ja rautateihin liikenneviraston lausunnon mukaisesti.

Vaikutukset maa- ja kallioperään

Tuulivoimapuiston rakentamisella on paikallisesti merkittäviä maa- ja kallioperää muuttavia vaikutuksia. Arviointiselostuksesta tulee käydä ilmi eri hankevaihtoehtojen ja tuulivoimaloiden vaikutus luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaisiin harju-, kallio- tai moreenimuodostumiin tai muihin geologisesti merkittäviin kohteisiin.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Pinta- ja pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tule rakentamisesta aiheutuvien vaikutusten lisäksi tarkastella mahdollisista onnettomuustilanteista aiheutuvia vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin, vedenottamoihin sekä talousvesikaivoihin. Suunnittelualueella sijaitsee vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (0591703 Neuvoton I -luokka). Pohjavesille riskiä aiheuttavat toiminnot tulisi ensisijaisesti sijoittaa muualle kuin tärkeille pohjavesialueille. Pohjavesien suojaamistarve on myös asia, jota tulee tarkastella arviointiselostuksessa.

Rakentamisen aikaiset vaikutukset

YVA -selostuksessa tulee tarkastella asianmukaisella tavalla rakentamisen aikaisia vaikutuksia hankekokonaisuus huomioon ottaen.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

YVA -selostuksessa tulee tarkastella myös yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa.

Ympäristönsuojelua koskevat suunnitelmat ja ohjelmat

Arviointiselostuksessa tulee esittää arvio eri vaihtoehtojen suhteesta hankkeen kannalta olennaisiin luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Hankesuunnittelussa ja vaihtoehtotarkastelussa tulee ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Arviointiselostuksessa tulee tarkastella hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin liittyviä epävarmuustekijöitä. Kuinka luotettavina tuloksia voidaan pitää ja mitä epävarmuustekijöitä niihin liittyy.

HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN EHKÄISEMINEN

Hankkeesta aiheutuvien mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemistä tai rajoittamista tulee tarkastella arviointiselostuksessa asianmukaisella tavalla ja esittää toimenpiteitä sekä luonnonympäristöön, maaperään, pohjaveteen, maisemaan että rakennettuun ympäristöön ja ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien mahdollisten haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.

Varautuminen onnettomuustilanteisiin

Mahdollisissa onnettomuustilanteissa ympäristöön voi päästä ihmisten terveydelle tai

ympäristölle haitallisia yhdisteitä.

Arviointiselostuksessa tulee käsitellä mahdollisista erityistilanteista (erilaiset onnettomuudet, poikkeukselliset luonnonolot ym.) aiheutuvia ympäristövaikutuksia sekä toimenpiteitä / varautumista erityistilanteisiin niistä aiheutuvien mahdollisten haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

SEURANTA

Arviointiselostuksessa tulee tehdä ehdotus hankkeen ympäristövaikutusten seurantaohjelmaksi (YVA -asetus 10§).

TIEDOTTAMINEN JA OSALLISTUMINEN

Yhteysviranomaisen katsoo, että suunniteltu tiedottaminen ja osallistumisjärjestelyt vastaavat YVA-lain vaatimuksia.

RAPORTOINTI

Raportti on onnistunut. Sen rakenne on selkeä, sisältö ymmärrettävä ja helposti luettavissa. Sen painoasu on myös hyvä.

YHTEENVETO TEHDYISTÄ SELVITYKSISTÄ

Ympäristövaikutusten arviointiselostukseen tulee liittää yhteenveto tehdyistä selvityksistä ja hankkeen keskeisistä ympäristövaikutuksista YVA -asetuksen 10 §:n mukaisesti.

JOHTOPÄÄTÖKSET

YVA –lain tavoitteena on kansalaisten tiedonsaannin sekä osallistumisen turvaaminen ja ympäristöasioiden huomioon ottaminen hankkeiden suunnittelussa ja päätöksenteossa. Hankkeen eri toteuttamisvaihtoehtojen avoin tarkastelu ja vertailu ovat YVA -lain mukaisen prosessin kulmakiviä. Arviointiohjelma yhdessä yhteysviranomaisen siihen edellyttämien lisäyksineen antaa hyvät lähtökohdat hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnille.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä yhdessä arviointiohjelman kanssa arviointimenettelynajan 8.4.2013 alkaen Haminan kaupungintalolla (Puistokatu 2, asiakaspalvelupiste), Haminan kirjastossa (Rautatienkatu 8), Kotkan kaupungintalolla (Kustaankatu 2, Kotka), Kotkan kaupunginkirjastossa (Kirkkokatu 24) sekä Kaakkois-Suomen ELY –keskuksessa (Salpausselänkatu 22, Kouvola).

Lausunto on nähtävillä myös Kaakkois-Suomen ELY -keskuksen internetsivuilla www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi/yva josta valitaan linkki vireillä olevat YVA -hankkeet.

Ylijohtaja

Leena Gunnar

Ylitarkastaja

Jukka Timperi

Liitteet

Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

JAKELU JA MAKSUT

Ilmatar Hamina Oy
Bulevardi 7
00120 Helsinki

Maksu: 6 420 euroa

Peruste: Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista vuonna 2012

Tiedoksi

Kymenlaakson liitto
Etelä-Suomen AVI
Liikennevirasto
Ilmatieteenlaitos
Puolustusvoimat Pääesikunta
Finavia Oyj
Fingrid Oyj
Digita Oy
Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi
Kymenlaakson pelastuslaitos
Kymenlaakson lintutieteellinen yhdistys
Metsähallitus Luontopalvelut
MTK-Kaakkois-Suomi
Suomen metsäkeskus Kaakkois-Suomen alueyksikkö
Suomen riistakeskus Kaakkois-Suomi
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
Museovirasto
Kymenlaakson museo
Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri ry
Kaakkois-Kymen luonto ry
Meri-Kymen luonto ry
Kotkan ympäristöseura ry
Yksityiset lausunnonantajat